

ЮВІЛЕЇ

УДК 617.3-051(477.63)Лос(092)

DOI: <http://dx.doi.org/10.15674/0030-598720252112-113>

Олександр Євгенійович Лоскутов

26 травня 2025 р. виповнюється 75 років від дня народження та 52 роки лікарської, науково-педагогічної та громадської діяльності завідувача кафедри травматології та ортопедії Дніпровського державного медичного університету, академіка Національної академії медичних наук України, доктора медичних наук професора, заслуженого діяча науки та техніки України, лауреата Державної премії України Олександра Євгенійовича Лоскутова.

О. Є. Лоскутов народився 26 травня 1950 р. у м. Дніпродзержинськ. Після закінчення у 1973 р. Дніпропетровського медичного інституту (зараз ДДМУ) працював лікарем-травматологом, а з 1976 року вся його подальша науково-педагогічна, практична та громадська діяльність пов'язана з ДДМУ — асистент, доцент, професор, а з 1991 р. — завідувач кафедри травматології та ортопедії.

Коло наукових і практичних проблем Олександра Євгенійовича було і залишається дуже широким. У своїй кандидатській дисертації (1982) ювіляр розглянув одне з актуальних питань травматології — множинні переломи і переломових кісток стопи, а от проблеми лікування ускладнень і наслідків ушкоджень над'яtkово-гомiлкового суглоба досліджено в докторській (1991 р.). Він запропонував різні методики та технології реконструктивно-відновлювальних і стабілізувальних операцій цієї локалізації.

Істинно піонерським є проведене ним клініко-біомеханічне обґрунтування конструкції ендопротеза над'яtkово-гомiлкового суглоба, що дозволило вперше у світовій практиці виконати його успішне безцементне ендопротезування. Саме під час вирішення завдань ендопротезування цього суглоба були створені передумови для подальших розробок у галузі ендопротезування суглобів інших локалізацій. За ініціативи Лоскутова на базі обласної клінічної лікарні ім. І. І. Мечникова (м. Дніпро) в 1991 р. відкрито першу в Україні спеціалізовану клініку ендопротезування, а в 1996 р. засновано базисний курс, на якому навчалися більше ніж 350 ортопедів із різних регіонів України. Маючи колосальну працездатність і широкий спектр наукових інтересів та ідей, Олександр Євгенійович розробив і запропонував серію апаратів для безцементного остеосинтезу за умов патології кисті та стопи, удосконалив і обґрунтував оригінальні реконструктивно-відновлювальні операції в разі вад опорно-рухового апарата.

Понад 40 років ювіляр займається проблемою розвитку вітчизняного ендопротезування. Він є автором національної програми України з ендопротезування кульшового суглоба, розробив і впровадив у промислове виробництво та широку клінічну практику різноманітні конструкції модульних ендопротезів кульшового, плечового, ліктьового суглобів, кисті та стопи. Завдяки цим розробкам Україна стала 8 країною у світі, в якій освоєно виробництво власних ендопротезів. За значний внесок у розвиток проблеми ендопротезування Олександр Євгенійович у 1996 р. удостоєний Державної премії України, а у 1998 р. — звання заслуженого діяча науки і техніки України. За суттєвий внесок у розвиток інтеграції медицини та технічних наук у 2009 році О. Є. Лоскутова обрано почесним доктором ДНУ ім. Олеся Гончара, а у 2010 р. — заступником голови Ради Придніпровського наукового центру НАН України. У 2012 році Олександр Євгенійович — член-кореспондент, а у 2016 р. — академік НАМН України. Олександр Євгенійович виконує велику громадську роботу — член Президії асоціації ортопедів-травматологів України, голова Дніпропетровського обласного товариства ортопедів-травматологів.

О. Є. Лоскутов — відомий вчений, висококваліфікований ортопед-травматолог, володіє широким арсеналом сучасних консервативних та оперативних методів лікування хворих із захворюваннями та ушкодженнями опорно-рухового апарата. За його плечима понад 15 000 особисто виконаних операцій найбільшої складності. Визнанням міжнародного авторитету проф. О. Є. Лоскутова стало обрання його в 2008 р. почесним членом-кореспондентом товариства ортопедії та ортопедичної хірургії Німеччини, почесним професором низки вітчизняних і зарубіжних університетів.

Завдяки його міжнародному авторитету у 2009 році Україна була першою з пострадянських країн обрана до складу Європейської Федерації Асоціацій ортопедів-травматологів (EFORT), а О. Є. Лоскутова обрано Національним делегатом у цієї організації. Академік — висококваліфікований педагог-вихователь фахівців ортопедів-травматологів, у тому числі з різних країн світу (Палестина, Йорданія, Ліван, Сирія, Індія, Нігерія, Ангола, Судан, Китай).

Ювіляр є автором 646 наукових праць, 11 монографій та 39 патентів на винахід, 22 авторських свідоцтв. Під його керівництвом виконано 3 докторських і 22 кандидатських дисертації.

Величезною трагедією та серйозним випробуванням для всієї України стали військові дії на сході нашої країни. Колектив кафедри та клініки ортопедії та травматології обласної лікарні ім. І. І. Мечникова на чолі з академіком О. Є. Лоскутовим був задіяний у наданні допомоги постраждалим із зони бойових дій. Силами співробітників кафедри, лікарів клініки, інтернів, клінічних ординаторів було сформовано 11 мобільних травматологічних бригад із надання допомоги пораненим, сформовано центри в Києві, Павлограді, Дніпрі, Новомосковську. За ці роки в лікарні надано допомогу понад 3 000 пораненим, а у клініці ортопедії прооперовано понад 700 осіб. Починаючи з травня 2014 р. з ініціативи академіка, спільно зі суміжними та військовими фахівцями організовано та проведено численні науково-практичні конференції з організації допомоги за умов бойових ушкоджень. Також Лоскутовим і співробітниками кафедри розроблено стандарти матеріального забезпечення допомоги в разі вогнепальних переломів та інших бойових ушкоджень кінцівок, запроваджено тактику ВАК-терапії, органозбережних і реконструктивно-відновлювальних операцій.

За його ініціативи в травні 2014 р. відновлено викладання військово-польової хірургії на кафедрі для студентів 5 курсу та прочитано цикл лекцій для практикуючих лікарів, лікарів-інтернів із тематики бойової та мінно-вибухової травми.

Початок повномасштабної агресії в лютому 2022 року був переломним моментом у повсякденній праці Олександра Євгенійовича. Починаючи з цього часу вся його професійна і громадська діяльність направлена на пошуки шляхів надання та покращення допомоги постраждалим громадянам і воїнам збройних сил України. У період 2022–2023 років він особисто брав участь в організації та супроводженні гуманітарних конвоїв із Німеччини, Австрії, Польщі. Попередньо академіком проведено активну роботу, щодо залучення громадських організацій країн-партнерів за участі наших колег ортопедів.

У середині 2023 року незважаючи на складні матеріально-технічні умови академік О. Є. Лоскутов організував повну зміну локації основної бази кафедри травматології та ортопедії. У стислі строки вона отримала нове обличчя на базі університетської лікарні ДДМУ. Було збудовано нову інфраструктуру кафедри, проведено оновлення матеріально-технічної бази, ремонти навчальних приміщень.

Не збавляючи темпів, одночасно з цим Лоскутов продовжує активну практичну діяльність. Виконує оперативні втручання, консультує військових і цивільних громадян, налагоджує та підтримує зв'язки з закордонними колегами. Одним із напрямів цієї роботи було реалізовано в організації технічно-методичного забезпечення протезного заводу в Дніпропетровській області. У тісній праці з співробітниками цього підприємства налагоджено етапи виробництва сучасних протезів кінцівок.

Прикладом своєї щоденної праці, свого досвіду Олександр Євгенійович надає натхнення молодому поколінню лікарів-інтернів — майбутніх ортопедів-травматологів України.

Кафедра травматології та ортопедії, співробітники університетської лікарні, колеги та учні пишаються тим, що багато років працюють пліч-о-пліч із Олександром Євгенійовичем Лоскутовим — ученим, наукові ідеї якого знаходять продовження в дослідженнях його учнів і послідовників. Щиро вітаємо ювіляра, бажаємо міцного здоров'я, творчої наснаги, невичерпної енергії для нових наукових пошуків і перемог на благо нашої квітучої України!

Асоціація ортопедів-травматологів України

Дніпропетровська обласна асоціація ортопедів-травматологів

Колектив кафедри травматології та ортопедії Дніпровського державного медичного університету